

Manifest van Lunteren

Agenda op basis van de werkconferentie Recht & tbs, op 8 november 2013 te Lunteren

Introductie

Op 8 november 2013 heeft de werkconferentie *Recht en tbs* plaatsgevonden. De werkconferentie is een gezamenlijk initiatief van de directies van de forensische psychiatrische centra (fpc's) en de Directie Forensische zorg. Eind 2012 raakten beide partijen met elkaar in gesprek vanuit gedeelde zorgen over (de houdbaarheid van) het tbs-systeem. Aanleiding tot deze zorgen zijn het dalend aantal opleggingen van de maatregel en de oplopende behandelduur. Het belangrijkste bespreekpunt was op welke wijze het vertrouwen in de tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel zou kunnen worden vergroot, vanuit de overtuiging dat de tbs een waardevol systeem is om te behouden.

Eind 2012 / begin 2013 zijn gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van een aantal belangrijke partijen wat betreft het opleggen en de tenuitvoerlegging van de maatregel, te weten vertegenwoordigers van de rechterlijke macht, het openbaar ministerie en de advocatuur. Alle gesprekspartners onderschrijven het belang van (het behoud van) de tbs-maatregel, maar noemen tegelijkertijd een flink aantal knelpunten bij de huidige tenuitvoerlegging ervan. Deze knelpunten zijn vervolgens gegroepeerd onder een drietal (gerelateerde) thema's die op 8 november in een breder verband van genodigden zijn besproken (zie bijlage 1 voor de lijst van deelnemers). De drie thema's betreffen: behandelduur, dilemma's tijdens verlengingszittingen en longstay.

De werkconferentie was met nadruk bedoeld als startpunt, om in gezamenlijkheid te komen tot afspraken over een betere tenuitvoerlegging van de tbs-maatregel. Daarbij was het doel om te komen tot een gezamenlijke agenda voor de komende periode.

Hierbij presenteren wij het zogenoemde '*Manifest van Lunteren*'. Hieronder vindt u de agenda met actiepunten die het resultaat zijn van de vruchtbare en constructieve bijeenkomst. Het 'manifest' bevat de actiepunten, de primaire actiehouders en het beoogde tijdpad. De directies van de forensisch psychiatrische centra committeren zich aan de vertaling van de uitkomsten van onderstaande acties naar de eigen organisatie en werkprocessen.

Het manifest wordt verstuurd naar alle deelnemers aan de werkconferentie, evenals aan de voor de uitvoering van de agenda relevante gremia, te weten:

- Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie
- Directoraat-Generaal Jeugd- en Sanctietoepassing
- De Raad voor de Rechtspraak
- College van procureurs-generaal
- Adviescollege Verloftoetsing tbs
- Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie;

- Expertisecentrum Penitentiaire Zaken
- Brancheorganisaties: GGZ Nederland, Federatie opvang en Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland
- Nederlandse Vereniging voor Strafrechtadvocaten
- Raad voor de Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming
- Landelijke Adviescommissie Plaatsing Longstay Forensische Zorg (LAP)
- De forensisch psychiatrische centra & voorzitters Onderling Directeuren Overleg (ODO) en het Landelijk Beraad Hoogst Inhoudelijk Verantwoordelijken (LBHIV)
- De Directie Forensische Zorg van de Dienst Justitiële Inrichtingen

De actiehouders van de meeste van actiepunten betreffen het Onderling Directeuren Overleg (ODO) in combinatie met het Landelijk Beraad Hoogst Inhoudelijk Verantwoordelijken (LBHIV) en de Directie Forensische Zorg. Echter, om goed uitvoering te kunnen geven aan de actiepunten zal een beroep gedaan worden op aanwezigheid bij de conferentie dan wel de verschillende hierboven genoemde gremia.

Een voortgangsbericht met betrekking tot de agenda kunt u verwachten juni 2014. November 2014 zal een vervolgwerkconferentie georganiseerd worden.

Namens de voorbereidingsgroep,

Joke Groeneweg,
fpc de Pompestichting

Goof van Gemert,
Directie Forensische Zorg

De agenda

Actiepunten voor wat betreft het thema behandelduur

1. Vanaf **1 maart 2014** wordt in ieder (nieuw) verlengingsadvies en iedere (nieuwe) verlofaanvraag uniform door de fpc's de prognose opgenomen met betrekking tot wanneer het eerste dan wel volgende type verlofmachtiging zal worden aangevraagd.

Actiehouders: LBHIV en ODO

2. Uiterlijk **1 januari 2015** zal bij het eerste verlengingsadvies een prognose voor de totale behandelduur (t/m transmuraal verlof) worden gegeven; bij de daarop volgende verlengingsadviezen wordt stilgestaan bij deze prognose in relatie tot de geboekte behandelvoortgang.

Actiehouders: LBHIV en ODO

3. Op **1 juli 2014** is een uitgewerkt en met OM en advocatuur afgestemd stappenplan beschikbaar m.b.t. op welke wijze gehandeld wordt bij een (dreigende) impasse in de behandeling. Bijvoorbeeld in de vorm van een second opinion bij een ander fpc of een ronde tafel in aanwezigheid van in ieder geval de advocaat en eventueel een officier, waarbij verslaglegging plaatsvindt t.b.v. de verlengingszitting.

Actiehouders: ODO en LBHIV, i.s.m. advocatuur en OM

4. Op **1 maart 2014** is duidelijk of het mogelijk is dat een advocaat een vergoeding ontvangt voor de werkzaamheden tijdens de verlengingsprocedure.

Actiehouders: de Directie Forensische Zorg i.s.m. de directie Sanctie- en Preventiebeleid

Actiepunten voor wat betreft het thema dilemma's tijdens de verlengingszitting

5. Vanaf **1 april 2014** is het advies voor de verlengingszitting zodanig verbeterd dat informatie optimaal beschikbaar is voor het OM en de rechter. Dit houdt in ieder geval in dat alle fpc's onderstaande punten in hun advies verwerken:
 - Scherpe duiding van het risicoprofiel waarmee het gevaarscriterium beter onderbouwd wordt.
 - Inzicht in de vraag wat het FPC de afgelopen periode heeft gedaan met de aanwijzingen van de Rechtbank uit de voorgaande verlengingszitting.
 - Indien aanwijzingen van de Rechtbank niet konden worden opgevolgd wordt expliciet verantwoord waarom dat naar het oordeel van de kliniek niet kon.

- Als de kliniek in het uitvoeren van de aanwijzingen van de Rechtbank aanloopt tegen vertragingen wordt helder en duidelijk verantwoord welke oorzaken hieraan ten grondslag liggen.
- In die gevallen waarbij vertraging mede samenhangt met overwegingen van de zijde van het AVT of de verlofunit van DJI wordt het advies van het AVT gevoegd bij het verlengingsadvies van de kliniek.
- In het verlengingsadvies maakt de kliniek duidelijk welke concrete stappen er in de komende periode zullen worden gemaakt.

Actiehouders: LBHIV en ODO

6. Voor **1 april 2014** is met de rechterlijke macht besproken of zij bereid zijn tijdens de verlengingszitting (ook) hun verwachtingen uit te spreken met betrekking tot het gedrag / functioneren van de patiënt (en zich dus niet te beperken tot alleen aanwijzingen voor het fpc).

Actiehouders: ODO neemt contact op met de rechterlijke macht, i.c. het Hof in Arnhem

7. Vanaf **1 juli 2014** zijn de wettelijke aantekeningen ten behoeve van OM en de rechterlijk macht aanwezig, zijn deze niet ouder dan 3 maanden en correspondeert het advies van het fpc hiermee.

Actiehouders: ODO en LBHIV

8. Voor **1 juli 2014** is met de rechterlijke macht besproken en is door de fpc's georganiseerd dat de behandelend deskundige bij de zitting aanwezig is. Hierbij de volgende aandachtspunten:
- a. indien vorig jaar een collega op zitting was, wordt gezorgd voor een goede voorbespreking;
 - b. de volgende verlengingszitting wordt direct gepland. Dan is er de zekerheid dat alle betrokkenen kunnen en er t.z.t. voldoende tijd is om evt. een RM aan te vragen;
 - c. als de deskundige niet aanwezig kan zijn, wordt in overleg met de rechtbank/het hof bekeken of inbellen of videoconferencing mogelijk is.

Actiehouders: ODO neemt contact op met de rechterlijke macht, i.c. het Hof in Arnhem; ODO en LBHIV

9. Voor **1 juli 2014** is met het openbaar ministerie en met vertegenwoordigers van de advocatuur besproken welke mogelijkheden er zijn om te komen tot meer gespecialiseerde officieren van justitie en advocaten met specifieke kennis van de TBS en forensische zorg.

Actiehouders: ODO en DForZo nemen contact op met het OM (Expertisecentrum PenZa) en de Nederlandse Vereniging voor Strafrechtadvocaten

10. Voor **1 juli 2014** zijn in een werkgroep de mogelijkheden uitgewerkt hoe binnen het verloftraject versnelling kan worden gerealiseerd, o.a. door:

- Het verkrijgen van een gezamenlijk inzicht in redenen voor afwijzing van verlof en redenen voor het slechts gedeeltelijk toekennen van verlofaanvragen.
- Het verminderen van barrières in het verloftraject bijvoorbeeld het pas kunnen aanvragen van een transmurale verlofaanvraag als de exacte voorziening bekend is. Wellicht kan op een aanvraag opgesteld worden op basis van een goede beschrijving van het soort voorziening die wordt gezocht;
- Onderzoeken van de mogelijkheden om de reclassering nog eerder in het verloftraject te betrekken.

Actiehouders: ODO/ LBHIV en DForZo stelt een werkgroep in, waarin vertegenwoordigers van de fpc's, AVT, reclassering en verlofunit

Actiepunten voor wat betreft het thema longstay

11. Voor **1 april 2014** is duidelijk welke specifieke aanpassingen m.b.t. de status longstay gewenst zijn, bijvoorbeeld wat betreft de naamgeving en rol van de verlengingsrechter bij het toekennen van de status, en voor **1 juli 2014** is bekend welke beleidsruimte er bestaat voor de gewenste veranderingen

Actiehouders: ODO/ LBHIV en DForZo

12. Voor **1 juli 2014** is duidelijk of het mogelijk is te komen tot harmonisatie van screenings- en verlengingsmomenten voor wat betreft tbs-gestelden met een longstaystatus.

Actiehouders: ODO/ LBHIV in samenspraak met DForZo

13. Voor **1 juli 2014** (1) maakt DForZo inzichtelijk voor de strafrechtelijke keten welk zorgaanbod ingezet kan worden ten behoeve van de doorstroom van de doelgroep die langdurige begeleiding / toezicht nodig heeft (longstay) en (2) zijn de fpc's het gesprek gestart met de GGZ om draagvlak bij hen te creëren voor het opnemen van deze doelgroep.

Actiehouders: DForZo en ODO/ LBHIV

Bijlage 1, deelnemers aan de werkconferentie

Adriaanse	D.	
Baeten	Fleur	Expertisecentrum Bijzondere Penitentiaire Zaken
Bakkum	Gijs	directeur EFP
Blomhert	Jaap	voorzitter TBS-verlengingskamer, rechtbank Overijssel
Brouns	Betty	Directeur patientenzorg
de Groot	Arjan	
de Haas	Gerard	senior advocaat-generaal
de Leau	Charles	Directie Forensische Zorg
de Ruijter	mevr.	officier van justitie Rotterdam
Engelsman	Maarten	Coördinerend beleidsadviseur tbs en forensische zorg
Feenstra	Nienke	algemeen directeur FPC Veldzicht
Goosensen	Aart	Staf- en beleidsmedewerker
Groeneweg	Joke	Directeur Pompestichting
Hangx	Leon	Rechter
Herstel	Carsten	NIFP
Hoogendam	Martine	Officier van Justitie TBS
Janssen	Jessica	OvJ Breda
Kasander	Rianne	Beleidsadviseur afdeling Kwaliteit en Verantwoording
Knoester	J.A.W.	Nolet Advocaten
Koningsveld	Frank	
Koopal	C.J.A.	hoofd inrichting De Woenselse Poort
Koorman	G.	
Kossen	M.	directeur zorg/geneesheer-driecteur
Kriekaert	Laura	FPC de Oostvaarderskliniek
Kwakman	Judith	strafrechtadvocaten
Lensing	J.A.W.	voorzitter Landelijke Adviescommissie Plaatsing Longstay Forensische Zorg
Maanicus	R.M.	rechter
Martini	Jacques	voorzitter Raad van Bestuur
Molmans	Ruth	Senior jurist
Nijhuis	J.H.M.	voorzitter raad van bestuur Stichting Oldenkotte
Polak	M.A.	psychiater / voorzitter Raad van Bestuur
Poppe	Paulien	Officier van justitie TBS/PIJ
Reidnied	Jeanine	Expertisecentrum Bijzondere Penitentiaire Zaken
Roosjen	S.O.	advocaat
Roozendaal	M.	
Schaftenaar	Petra	Clustermanager FPK Inforsa
Scheffer	J.P.	TBS ovj parket OostNederland (Zwolle)
Schoenmaker	Loes	Sr. beleidsadviseur
Sijbrandij	A.	juridisch medewerker Trajectum
Sikkens	Mike	FPC de Oostvaarderskliniek
Souwerbren	Rein	Directeur Bedrijfsvoering
Stevens	Ellen	behandelcoördinator afdeling III-A/psychodiagnostisch onderzoeker
Storms	M.C.M.	hoofd FPK de Beuken Trajectum
ten Brinck	Karin	Directeur behandeling van FPC Veldzicht
Urbanus	Jorien	senior rechter familierecht
v.d. Lugt	Hendrik Jan	FPC de Oostvaarderskliniek
van Bergen	Arno	Beleidsmedewerker TBS/FZ
van Bussel	Hyacinthe	
van de Ven	Ande	Expertisecentrum Bijzondere Penitentiaire Zaken
van der Noord	Peter	directeur behandelzaken
van der Sluis	mevr.	officier van justitie Rotterdam
van Holten	Anja	Voorzitter TBS kamer Rb Midden Nederland

Verheugt
Vernes
Verwaaijen
Zumpolle

J.
Wim
Sanne
Maarten

Voorzitter Adviescollege Verloftoetsing TBS
Afdeling Plaatsing Directie Forensische Zorg
BJ Brabant/OG Heldring/Pactum/de Rooyse Wissel
advocaat

